

ΚΛΕΙΩ

H. Leutemann d.c.

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΛΕΙΨΙΑΙ.
ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β'.

ΤΟΜΟΣ Στ'.
ΑΡΙΘΜ. 17 (137).

Συνδρομή ἀρχομένη ἀπὸ 1. Ἀπριλίου ἑκάστου ἔτους ἐτησίᾳ μὲν
φρ. χρ. 25 ἔξαμηνος δὲ φρ. χρ. 12½.

ΕΤΟΣ Στ'.
τῷ 1/13. Δεκεμβρίου 1890.

ΓΑΕΤΑΝΟΣ ΚΑΣΑΤΗΣ.

Παρῆλθον πλέον οἱ χρόνοι ἐκεῖνοι, καθ' οὓς κρατιὰ ἔδην ἔξαπεστελλον τοὺς τολμηροὺς ἀύτῶν θαλασσότορους εἰς ἀπεράντους καὶ ἀνεξερευνήτους ὥκεανούς, ίνα διὰ νέων ἀνακαλύψεων καὶ κατακτήσεων λαμπρύνωσι τὴν δόξαν καὶ εὐρύνωσι τὴν ἐκτασιν τῆς ἑαυτῶν πατρίδος. Ἐν τούτοις, πρὸς τοὺς τολμηροὺς ἐκείνους θαλασσοπόρους τοῦ δεκάτου πέρπτου καὶ τοῦ δεκάτου. ἔκτου αἰώνος δύνανται νὰ παραβληθῶσιν οἱ σημερινοὶ ἐκεῖνοι ἐρευνηταὶ τῆς κεντρώας, τῆς «σκοτεινῆς» Ἀφρικῆς, οἵτινες μετ' ἀληθοῦς αὐταπαρνήσεως, ἀψηφοῦντες τοὺς κινδύνους καὶ ἡρωϊκῶς ἐγκαρπεροῦντες εἰς ἀπειριγράπτους κακουχίας καὶ στερήσεις εἰσδύνουσιν εἰς τὰ ἐνδότατα τῆς ἀγνώστου ἔτι κατὰ μέγα μέρος ἡπείρου, καὶ προάγουσιν ἐμπράκτως τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐκπολιτίσεως τῶν ἀγρίων καὶ βαρβάρων αὐτῆς φυλῶν.

Εἰς ἐκ τῶν ἀνδρῶν τούτων εἶνε καὶ ὁ πρὸ διλίγων μηνῶν ἐπανακάμψας εἰς τὴν πατρίδα του Ἰταλίαν Γαετάνος Κασάτης.

Γεννηθεὶς τῷ 1838 ἐν τῷ παρὰ τῇ Μόντσα χωρίῳ Λέσσιμῳ ἐκ πατρὸς ιατροῦ, ὁ Κασάτης ἐσπούδασεν ἐπιμελῶς φυσικομαθηματικάς ἐπιστήμας, διπτέρως τῷ 1859 ὁ

ὑπὲρ ἐλευθερίας πόλεμος ἐκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὰς τάξεις τοῦ στρατοῦ τοῦ Πεδεμοντίου. Μετὰ τὸ πέρας τοῦ πολέμου ἐκείνου, ὁ Κασάτης παρέμεινεν ἐν τῷ στρατῷ, μετὰ δὲ

τὴν στρατείαν τοῦ 1866, εἰς τὴν ὀδσάτως ἔλαβε μέρος, ἐπέμφθη δὲ λοχαγὸς εἰς τὴν μεσημβρινήν Ἰταλίαν, ἐνθα ἐπρόκειτο νὰ καταβληθῶσι τὰ εἰσέτι ισχυρὰ λειψανα τῆς ἀρχαίας, ἐπὶ οιώνας ὅλους διαρκούσῃς δυσαρχίας, οἱ λησταὶ (briganti). Ἐνταῦθα διέμεινεν ὁ Κασάτης μέχρι τοῦ 1879, είτα δὲ μετέβη εἰς τὴν Ἀφρικήν, πεποιθώς διτι ἐνταῦθα ἔμελλε νὰ εὑρῃ καρποφόρον ἔδαιφος τῆς ἐνεργείας καὶ δράσεώς του. Ἐπὶ ὅλοκληρον δεκαετίαν ἔζησεν ὁ Κασάτης εἰς τὰ ἐνδότερα καὶ σκοτεινότερα μέρη τῆς Ἀφρικῆς, διηνεκῶς ἀγωνιζόμενος καὶ παλαίων, εἰς ἑωτὸν μόνον πεποιθώς καὶ ἐπὶ τὰς ιδίας του δυνάμεις ἐλπίζων, μηδεμίαν ἔχων ὅπισθέν του προστάτιδα δύναμιν, μηδεμίαν λαβών πολιτικὴν ἐντολὴν παρέχουσαν εἰς τὴν

ΓΑΕΤΑΝΟΣ ΚΑΣΑΤΗΣ.

ἐνέργειάν του τὴν ἀναγκαίαν ὑποστήριξιν καὶ προστασίαν. Τοσούτῳ μείζονος ἐκτιμήσεως δξια είνε τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐν Ἀφρικῇ διαμονῆς του, ἀτινα ἐπέστρεψε κομίζων εἰς τὴν πατρίδα του. Ἡδη ὁ Κασάτης

έργαζεται από πολλού εις τὴν συγγραφὴν τῶν ἀπομνημονευμάτων του τούτων, τῶν ὅποιων ἡ εἰς διαφόρους γλώσσας δημοσίευσις ἐπίκειται καὶ προσδοκᾶται μετ' ἀνυπομονησίας ὑπὸ σύμπαντος τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου. Τὸ προσεχῶς δημοσιευόμενον ἔργον τοῦ Καστή θὰ ἔχῃ ἀνεκτίμητον ἀξίαν διὰ τὴν ἐπιστήμην, θὰ παράσχῃ

δὲ συγχρόνως καθαρὰν καὶ ἐναργῆ τὴν λύσιν πολλῶν αἰνιγμάτων ἐμπειριχομένων ἐν τῷ ἐσχάτῳ δημοσιευθέντι ἔργῳ τοῦ Στάνλεϋ, καὶ θὰ καταδείξῃ τὰ ἀληθῆ αἴτια τῆς μεταξὺ τοῦ Στάνλεϋ καὶ τοῦ Ἐμὲν Πασσᾶ προφανῶς ἐπικρατησάσης ἔχθρας.

ΠΕΡΙ ΚΑΛΛΟΝΗΣ.

ΣΑΚΙΣ ὁ λόγος εἶνε περὶ καλλονῆς, τὸ πρώτιστον πάντων, πρὸς τὸ ὅποῖον στρέφεται ἀρέσως ὁ νοῦς ἡμῶν, εἶνε τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ δικαίως· διότι ὅσον δήποτε ὥραίον, ὅσον τέλειον κατὰ τὸν σχηματισμὸν τῶν μελῶν καὶ τὴν ισομετρίαν, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς κινήσεις του ὅσον δήποτε χαρίεν καὶ ἀν εἰνε τὸ ἀγθρώπινον σῶμα, — ὅταν δὲν ἐπισφραγίζεται οὕτως εἰπεῖν δί' ὥραίου καὶ περικαλλοῦς προσώπου ἡ καλλονὴ αὐτοῦ δὲν μᾶς κάμνει καρμίαν ἐντύπωσιν. Ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖ, ἀροίστῳ καὶ ἀνεξηγήτῳ καλλονῇ τοῦ προσώπου ἔγκειται ἀκαταμάχητον θέλγητρον. Ἡ ἀλήθεια αὐτῇ ἀνέκαθεν ἀνεγνωρίσθη καὶ διὰ τοῦτο ἡ περιποίησις καὶ ἐπιμέλεια τοῦ κάλλους τοῦ προσώπου ὑψώθη μάλιστα μέχρι τινὸς λατρείας.

Ἄλλ' ἥδη καὶ αὐτὸς ὁ Δὸν Κιχότος λέγει φιλοσοφῶν πρὸς τὸν Σάγχο Πάνσαν; «Μάθε, Σάγχο, διτι ὑπάρχουσι δύο εἰδῆ ὥραιοτητος: ἡ ὥραιότης τοῦ σώματος καὶ ἡ ὥραιότης τοῦ πνεύματος». Κατὰ ταῦτα ὑπάρχουσι φυσικῷ τῷ λόγῳ καὶ δύο εἰδῶν ἀσχημίαι, ἡ σωματική καὶ ἡ πνευματική ἀσχημία.

Ἐνταῦθα εἶνε ἀνάγκη νὰ γνωρίσωμεν δλίγον τι ἀκριβέστερον τὴν διαφορὰν τῶν δύο τούτων εἰδῶν τῆς καλλονῆς. Ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Γερμανίας ὁ Σχίλλερος διακρίνει τὴν «καλλονὴν τῆς κατασκευῆς» (τὴν ἀρχιτεκτονικὴν εἴτε τῶν σχημάτων καλλονῆν) ἀπὸ τῆς «καλλονῆς τῆς κινήσεως» (τὴν χαρίεσσαν κίνησιν τῶν σχημάτων τούτων ἦτοι τὴν ψυχικὴν καλλονήν). Ὅπο «καλλονὴν τῆς κατασκευῆς» ἐννοεῖ ὁ Γερμανὸς ποιητὴς καὶ φιλόσοφος ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς ἀνθρωπίνης καλλονῆς «τὸ ὅποῖον οὐ μόνον ἐκτελεῖται διὰ φυσικῶν δυνάμεων ἀλλὰ καὶ ὑφίσταται ἀποκλειστικῶς διὰ φυσικῶν δυνάμεων». — «Ἐπιτυχῆς συμμετρία τῶν μελῶν, κανονικότης καὶ εὐκαμψία τῶν γραμμῶν, ἀβρὰ χροιά, λεπτὴ καὶ μαλακὴ ἐπιδερμίς, ὥραία ἐλευθέρα φυὴ, εὐηγχος φωνὴ καὶ τὰ τοιαῦτα, εἶναι προτερήματα, τὰ ὅποια ὀφείλει τις εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν τύχην: εἰς τὴν φύσιν, διότι αὐτῇ ἐδωρήσατο καὶ ἀνέπτυξεν αὐτά· εἰς τὴν τύχην, διότι αὐτῇ ἐπροστάτευσε καὶ προεφύλαξεν αὐτά ἀπὸ πάσης ἐπηρείας ἔχθρικῶν δυνάμεων». Ὅπο δὲ «ψυχικὴν καλλονὴν» ἐννοεῖ ὁ Σχίλλερος τὴν ὥραιότητα, ἥτις δὲν ἐδόθη (ἢ σπανιώτατα μόνον ἐδόθη) ὑπὸ τῆς φύσεως ἀλλὰ δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ καὶ νὰ παραχθῇ ὑπὸ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου. «Ἡ φύσις ἔδωκε τὴν καλλονὴν τῆς κατασκευῆς, ἡ ψυχὴ δίδει τὴν καλλονὴν τῆς κινήσεως.» Καὶ περὶ ταῦτης τῆς ψυχικῆς καλλονῆς καὶ τῆς μορφωτικῆς αὐτῆς δυνάμεως ἔχει τόσον ὑψηλὴν ιδέαν ὃ ποιητὴς καὶ φιλόσοφος, ὥστε ὅχι μόνον θέτει αὐτὴν πολὺ ὑπεράνω πάσης καλλονῆς τῶν σχημάτων, ἀλλὰ καὶ θεωρεῖ

αὐτὴν ίκανὴν νὰ ἔξευγενίζῃ καὶ αὐτὴν τὴν ἀσχημίαν τοῦ σώματος. «Ἡ ώραία ψυχὴ διαχέει καὶ ἐπὶ τοῦ στερούμενου ἀρχιτεκτονικῆς καλλονῆς σώματος, θελκτικωτάτην χάριν, καὶ πολλάκις βλέπομεν αὐτὴν ὑπερνικῶσαν τὰ φυσικὰ ἐλαττώματα καὶ θριαμβεύουσαν. Πᾶσαι αἱ κινήσεις αἱ ἐξ αὐτῆς ἐκπορευόμεναι εἶναι ἐλαφραὶ, ἥπιαι καὶ ὅμως ζωηραί. Φαιδρός, διαυγῆς καὶ ἐλεύθερος ἀστράπτει ὁ ὄφθαλμός καὶ ἐν αὐτῷ ἐκλάμπει τὸ αἰσθῆμα. Ἐκ τῆς πραότητος τῆς καρδίας λαμβάνει τὸ στόμα χάριν, ἣν οὐδεμίᾳ προσποίησις δύναται ν' ἀπομιηθῇ. Οὐδεμία ἔντασις ἐν τοῖς χαρακτηριστικοῖς τοῦ προσώπου, οὐδὲν τὸ βεβιασμένον ἐν ταῖς ἔκουσίαις κινήσει δύναται νὰ ὄφθῃ, διότι ἡ ψυχὴ οὐδὲν τοιοῦτον γινώσκει. Ἡ φωνὴ θὰ εἶνε μουσική, καὶ μὲ τὸ καθαρὸν ῥέμα τῶν μουσικῶν χρωμάτων τῆς θὰ συγκινῇ τὴν καρδίαν. Ἡ ἀρχιτεκτονικὴ καλλονὴ δύναται νὰ προξενήσῃ εὐαρέσκειαν, νὰ κινήσῃ θαυμασμόν, ἔκπληξιν, ἀλλὰ μόνη ἡ ἐκ τῆς ψυχῆς πηγάδουσα χάρις δύναται νὰ συμπαρασύρῃ. Ἡ ὥραιότης ἔχει θαυμαστὰς καὶ λατρευτάς, ἀλλ' ἐραστὰς ἔχει μόνη ἡ χάρις, διότι λατρεύομεν τῷ Δημιουργῷ ἀλλ' ἀγαπῶμεν τὸν ἀνθρώπον». Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Σχίλλερου, διτι δηλαδὴ εἶνε δυνατὸς ὁ ἐκ τῶν ἔσωθεν, ὁ ἐκ τῆς ψυχῆς ἔξωραϊσμὸς τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ προσώπου, ἔξεφρασαν καὶ πάντες οἱ ἀρχαιότεροι καὶ οἱ νεώτεροι φυσιογνώμονες.

Άλλ' ὅστις δήποτε ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βιώ, ἐν τῇ συνήθει μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπικοινωνίᾳ, ἔτυχε ποτὲ νὰ παρατηρήσῃ, ποσάκις καὶ ἡ ἐλαχίστη κίνησις τῆς ψυχῆς, καὶ ἡ ἐλαχίστη ἐν ὑμῖν μεταβολὴ συμμεταβάλλει ἀναλόγως καὶ τὴν φυσιογνωμίαν παραχρῆμα, δοτις ἔτυχε νὰ παρατηρήσῃ, πῶς καὶ μία σκέψις, ἥτις μάλιστα οὔτε καν εἰς τὴν συνείδησίν μας παρουσιάσθη εἰσετί οὐκρινῶς, ἀποκατοπτρίζεται καὶ ἀποτυπώνται ἀμέσως ἐπὶ τοῦ προσώπου μόνων, — οὗτος δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ μὴ παραδεχθῇ τὴν ὑπόστασιν ἀναλόγων, στενωτάτων σχέσεων μεταξὺ τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Άλλ' εἶνε πλέον γεγονός ἀναμφισβήτητον, διτι ἐρεδισμοὶ — οἵας δήποτε φύσεως — εἰς τοὺς ὅποιους ἐπὶ μακρὸν χρόνον διαρκῶς εἶνε ἐκτενειμένον τὸ πρόσωπον, καταλείπουσιν ἐπ' αὐτοῦ τὰ ἀνάλογα γνωρίσματα των. «Ἐάν τις λόγου χάριν κατὰ τὴν πρᾶσαν καταληφθῇ ὑπὸ σφοδρᾶς ὄργης», λέγει ὁ Δρ. Piderit, «αἱ ἐκ τῆς ὄργης σχηματισθεῖσαι ρυτίδες ἐπὶ τοῦ μετώπου του θὰ δσι λίαν εὐκρινῶς ὥραται καὶ μετὰ μεσημβρίαν ἔτι». Ωσαύτως ζωηρόν τι συναίσθημα χαρᾶς ἀφίνει ἐν τῇ δψιει ἐπὶ δλοκλήρους ὥρας μετὰ τὴν παρέλευσίν του τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐθυμίας καὶ τῆς φαιδρότητος. Εάν λοιπὸν ζωηραί τινες ἐντυπώσεις ἡ ψυχικαὶ συγκινήσεις ἐπαναλαμβάνωνται